

Samarbejde mellem folkeskolen og idrætsforeningerne - modeller til inspiration

Forord

I forsommeren blev der indgået politisk aftale om en omfattende og visionær reform af Folkeskolen. Intentionen er at give folkeskolen et fagligt løft, og reformen indeholder mange nye og ambitiøse tiltag, heriblandt indførelsen af en længere og mere varieret skoledag, ny tid til understøttende undervisning, inddragelse af andre fagligheder i undervisningen mv. En af de største nyskabelser og mest visionære tiltag i reformen er, at alle børn i den danske folkeskole fremover og til gavn for deres læring og trivsel skal have mindst 45 minutters daglig idræt, motion og bevægelse og at alle skoler skal samarbejde med det lokale foreningsliv

Landet over arbejder kommunerne og skolerne hårdt på planlægningen af hvordan reformen skal implementeres lokalt. Vi ved, at det er et omfattende arbejde og at der i processen er mange spørgsmål, der skal besvares. Vi ved også at der lokalt er behov for at træde nye veje når visionen for reformen skal realiseres – særligt med henblik på at skabe et gensidigt frugtbart samarbejde mellem skoler og idrætsforeninger.

Fra Idrættens organisationers side vil vi med denne pjece gerne give vores inspiration til, hvordan kommunerne og skolerne landet over griber arbejdet an.

Vi håber og tror på, at vi fra idrættens side kan være med til at løfte den danske folkeskole og skabe en varieret og læringsstimulerende skoledag, hvor alle elever er fysisk aktive, dyrker idræt motion og bevægelse og får et endnu bedre kendskab til de mange muligheder i idrætsforeningerne landet over.

Niels Nygaard
Formand DIF

Søren Møller
Landsformand DGI

Overordnet om samarbejde mellem skoler og idrætsforeninger

Brobygningen mellem den enkelte folkeskole og foreningslivet er et afgørende element i den nye folkeskolereform. Hver enkelt skole er nu forpligtet til at søge samarbejde med foreningerne, og kommunerne skal sikre, at det sker. Samarbejdet skal nødvendigvis baseres på en gensidig respekt for og anerkendelse af de forskellige kulturer, det frivillige foreningsliv og folkeskolen repræsenterer.

DIF og DGI anbefaler, at kommunen påtager sig ansvaret for den indledende koordination for at sikre mødet mellem skoler og foreninger. Der findes flere gode eksempler på, at der i kommunerne er ansat foreningskonsulenter/playmakere, der kan formidle et konstruktivt samarbejde med foreningerne. Hvordan processen konkret gribes an, må besluttes i en dialog mellem skole, forvaltning og foreningsliv i hver enkelt kommune. Under alle omstændigheder skal det sikres, at enkelte foreninger ikke overbebyrdes med henvendelser eller føler sig tvunget ind i et samarbejde.

Indledningsvis foreslår DIF og DGI, at hver enkelt kommune skal kortlægge i hvilket omfang der er konflikt mellem eksisterende aktiviteter i idrætsforeningerne og den udvidede skoledag (hvornår har idrætsforeningerne allerede træning indenfor den nye skoletid). De steder, hvor der er konflikt, skal idrætsforeningernes aktiviteter integreres i den udvidede skoledag. Endvidere bør hver enkelt kommune tilvejebringe foreningsoversigter, som muliggør dialogen mellem skoler og foreninger.

I udgangspunktet har skolen initiativpligten for samarbejdet. Med udgangspunkt i de pædagogiske planer kan skolen udbyde opgaver til relevante foreninger, og foreningerne kan herefter byde ind alt efter lyst og muligheder. Samarbejdet skal i øvrigt baseres på nogle grundlæggende elementer, som skal gælde for samarbejdet mellem skole og idrætsforening:

- Samarbejdet skal være et tilbud ikke en forpligtelse for foreningerne
- Samarbejdet skal kun gælde foreninger som ønsker at bidrage og må ikke tage ressourcer fra foreningernes normale aktiviteter
- Det skal være nemt for foreningerne at deltage i samarbejdet
- Det skal være nemt for lærere og skoler at samarbejde med foreningerne
- Foreningerne skal inddrages tidligt i forløbet
- Hvis foreningernes trænere og instruktører inddrages i undervisningen eller den understøttende undervisning skal der medfølge finansiering til aflønning af foreningernes instruktører og indkøb materiel, så foreningernes økonomi ikke belastes.
- Kommunen skal sikre koordination mellem skoler og foreninger og mellem skoleforvaltning og kultur- og fritidsforvaltning.

Anbefalinger til modeller for samarbejde

DIF og DGI peger på, at det konkrete samarbejde på de enkelte skoler tager udgangspunkt i en eller flere af nedenstående otte modeller:

1. Partnerskabsmodel
2. Profilskolemodel
3. Trænermodel
4. Indsatsmodel
5. Talentmodel
6. Intromodel
7. Karavanemodel
8. Inspirationsmodel

Det vil være naturligt, at de forskellige modeller tilpasses de lokale forhold for skolerne og foreningerne ude i kommunerne, men for DIF og DGI er udgangspunktet de otte modeller.

1. Partnerskabsmodellen

I partnerskabsmodellen indgår en eller flere skoler et decideret partnerskab med en forening, der sigter på, at foreningen kan levere idrætsaktiviteter for hele årgange, hvor eksempelvis alle sjeteklasser kommer igennem et bestemt forløb i løbet af en periode. Partnerskabsmodellen er altså mere kontinuerlig end, hvad man kan betegne som almindelige foreningsbesøg.

Målsætningerne, rammerne og de gensidige forventninger til skole og forening bør i denne model være nedskrevet i en decideret partnerskabsaftale mellem skolen/kommunen samt foreningen. En aftale der ligeledes sætter rammerne for den compensation, som foreningen skal modtage for enten at stille trænere, materiel eller faciliteter til rådighed.

Der findes ikke mange konkrete eksempler på partnerskabsaftaler mellem skole og forening defineret som i ovenstående. De initiativer, som Svendborg Kommune har taget i forhold til Svendborg modellen, viser dog, at det allerede nu kan lade sig gøre at skabe rum for mere idræt og bevægelse i folkeskolen. Vi ser derfor en partnerskabsmodel, der sigter mod hele årgange som realistisk i en længere skoledag med understøttende undervisning inkluderet.

I arbejdet med Partnerskabsmodellen vil det på sigt være hensigtsmæssigt at kommune, skoler og idrætsforeninger samarbejder om deciderede kombinationsansættelser, hvor særligt kompetente trænere ansættes delvis til at forestå træningen i idrætsforeninger og delvis forestå samarbejde om undervisning i skolen.

2. Profilskolemodel

Modellen rummer et 1 års udviklingsforløb, hvor en skole skal igennem 6 moduler, hvor der arbejdes med idræt, leg og bevægelse ved hjælp af forskellige temaer. Forløbet afsluttes med, at den pågældende skole udnævnes som skole med en særlig bevægelses- og aktivitetsprofil.

Grundfilosofien er at der på skolen skal markant mere bevægelse og fysisk aktivitet ind i hverdagen end før. Det betyder, at alle er nødt til at tage et ejerskab og at alle skal involvere sig. For at blive profilskole

er det et krav, at alle lærere, ledelse og pædagoger skal med i modul 1. Det er ligeledes et krav, at der omkring de enkelte temaer, sættes bevægelsesinitiativer i gang på både indskoling, mellemtrin, udskoling samt skolefritidsordningen. På den måde sikres, at alle såvel voksne som børn, stifter bekendtskab med den store ændring det er, at være en profilskole.

Det er de voksne (lærere, pædagoger og ledelse) der er centrale aktører i forløbet, forstået på den måde, at det er de voksne der beslutter, hvilke bevægelsesinitiativer der skal igangsættes samt hvilke værdier og målsætninger, der skal ligge til grund. Det er ligeledes de voksne der via de nye initiativer sikrer, at der genereres bevægelse og aktivitet i skoletiden. Her er alle muligheder åbne. Fx kunne nævnes mere bevægelse ind i fagene, hvor der arbejdes med at integrere bevægelse som en naturlig del af undervisningen, for at fremme læringen. Endelig er de voksne vigtige i forhold til at være gode rollemodeller.

3. Trænermodellen

I trænermodellen foregår samarbejdet eller udvekslingen mellem skolen og foreningen mere på individniveau. Samarbejdet mellem skole og forening består i, at en forening kan stille eksempelvis dygtige børnetrænere til rådighed for skolen efter nærmere aftale. Disse trænere indgår herefter som undervisningsassistenter i såvel idrætsundervisningen som i den understøttende undervisning.

Et tættere samarbejde mellem skole og foreninger på individniveau vil få den positive effekt for eleverne, at de vil blive undervist i forhold til seneste viden, som eksisterer i forhold til undervisning og træning af børn i forskellige idrætter. Ligeledes har denne model den fordel, at trænerne i idrættens regi er uddannet til at motivere til fysisk aktivitet og bevægelse, mens lærerne i højere grad repræsenterer de pædagogiske kompetencer og erfaringer, som er nødvendig i undervisningen.

Som udgangspunkt vil især trænere og instruktører, der har gennemført kurser og uddannelsesforløb i idrættens regi være særligt velegnede til at påtage sig nogle af disse opgaver som undervisningsassistenter i folkeskolen.

Konkret vil et samarbejde inden for denne model foregå på den måde, at de foreninger der har kvalificerede børnetrænere kan stille disse trænere/instruktører til rådighed for et samarbejde med skolen i et antal aktivitetstimer. Skolen vil i denne model skulle aftale med foreningen og træneren, hvorledes indsatsen honoreres.

4. Indsatsmodel

Der er evidens for, at deltagelse i idræt og fysisk aktivitet kan have en gavnlig effekt i forhold til udvikling af motorisk svage børn, social og kulturel inklusion, overvægtige børn, børn med opmærksomhedsforstyrrelser m.v.

I et samarbejde mellem skolen, DIF/DGI og lokale foreninger vil der i mange tilfælde kunne skræddersys særlige indsats og særlige aktiviteter til disse grupper af børn. DIF og DGI har mange vellykkede erfaringer med projekter, der kan tilpasses lokale forhold.

Man kunne f.eks. etablere Skolesport på skolen. Til skolesport kan alle være med, da det tager udgangspunkt i de idrætsusikre og foreningsløse børn. I Skolesport bliver der også uddannet junioridrætsledere. Det er 7. - 10 klasses elever, som får en teoretisk og praktisk ballast, der sætter dem i stand til at planlægge, udvikle og igangsætte lege og aktiviteter. Junioridrætslederne kan efterfølgende indgå som ressourcer på skolerne til at sikre de 45 minutters idræt, motion og bevægelse om dagen.

5. Talentmodel

Modellen retter fokus på de talenter, der efter idrættens mening får stor glæde af den længere skoledag, hvor der er adgang til den fleksible tilgang, der kan sikre, at talenterne får adgang til træne i deres respektive foreninger om morgenen eller kan bruge en del af undervisningspligten om eftermiddagen til en ekstra træning enten sammen med andre talenter, der er samlet på skolen eller ude i deres forening.

Modellen med fokus på de bedste eksisterer allerede i vidt omfang på de idrætsskoler, som er oprettet i de 18 elitekommuner, som Team Danmark har lavet en aftale med. Her har man altså uden en reform fundet plads til den fleksible tilgang, som er nødvendig,

hvis fremtidens danske idrætsstjerne skal have bedre mulighed for at kombinere deres store passion for deres idræt men en fornuftig skolegang, der rustet dem til at komme videre i uddannelsessystemet. Den store forskel i forhold til i dag er, at man nu får mulighed for at gøre noget for de allerbedste talenter i samtlige danske kommuner og folkeskoler.

6. Intromodel

Skolen tager kontakt til et bredt udsnit af idrætsforeninger i lokalområdet. Foreningerne inviteres til - på skift - at introducere foreningen og dens aktiviteter over for børnene.

7. Karavanemodel

DGI's landsdelsforeninger og DIF's specialforbund har udviklet forskellige former for "karavaner". Der er tale om et tilbud om besøg af større eller længere varighed - typisk 1-5 dage - med mulighed for nye og spændende former for idræt, leg og fysisk aktivitet til børnene. I flere tilfælde kan besøget suppleres med inspirationskursus for skolens lærere.

8. Inspirationsmodel

Det er et vigtigt element i intentionerne bag forslaget til folkeskole-reform, at fysisk aktivitet skal integreres i alle fag i skolen. Mange foreninger råder over trænere og instruktører, der vil kunne supplere undervisningen i disse fag med sparring, udvikling, ideer og inspiration, ligesom DIF og DGI har udviklet en række koncepter og undervisningsmateriale, der kan tages i brug.

Kontakt

Modellerne repræsenterer forskellige grader af kompleksitet og formel organisering. Nogle kan etableres ved en direkte kontakt til det lokale foreningsliv. Andre modeller kan med fordel udvikles ved at kontakte DIF's specialforbund eller DGI's landsdelsforeninger.

Er man i tvivl kan man kontakte:

DGI

Katja Bødtger (konsulent)

Tlf. 23 36 68 29, katja.boedtger@dgi.dk

Troels Rasmussen (chef for DGI Lab)

Tlf. 51 83 68 64, troels.rasmussen@dgi.dk

DIF

Gitte Minor Petersen (Projektkonsulent)

Tlf. 4015 6760, gmp@dif.dk

Mikkel Nørtoft Magelund (politisk konsulent)

Tlf. 40 95 44 87, mnm@dif.dk

